

Motion

1978/79:2168

av Eric Jönsson m. fl.

med anledning av propositionen 1978/79:90 med förslag till ändring i rättshjälpslagen (1972:429) m. m.

Rättshjälpsnämnder finns f. n. i Stockholm, Göteborg, Malmö, Jönköping, Sundsvall och Umeå.

I propositionen föreslås att antalet rättshjälpsnämnder i landet skall minskas från sex till två samt att de två kvarvarande nämndernas kansliorter skall vara i Stockholm och Jönköping.

Rättshjälpsutredningen och dess experter var oense om antalet rättshjälpsnämnder skulle vara två, tre eller fyra. I samtliga alternativ var Malmö en av de orter som förordades som plats för rättshjälpsnämnd.

Enligt vår mening bör, även om en nedskärning enligt propositionen skall göras, kansliorten förenas av nämnderna vara Malmö. Vi anser dessutom att en nedskärning från sex till två nämnder är alltför långtgående.

En icke oväsentlig del av nämndens arbete är att bistå allmänheten med råd och anvisningar. Personliga besök är vanliga, framför allt när det gäller invandrare.

Befolkningen i Skåne och Blekinge uppgår till ca 1.2 miljoner. Många av invånarna kommer från andra länder. Antalet utländska medborgare i Malmöhus län var den 31 december 1977 drygt 43 000. Av dessa bodde nästan 19 000 i Malmö. Helsingborg, Lund, Landskrona, Bromölla och Trelleborg, för att nämna ytterligare ett antal orter, har också många invånare som är utländska medborgare. Lägger man därtill det antal personer som under senare år invandrat till skåneregionerna och erhållit svenskt medborgarskap så blir antalet invandrare mycket högre.

En nedläggning av rättshjälpsnämnden i Malmö skulle innebära en avsevärd serviceförsämring för ett stort antal hjälpsökande. Även om en betydande del av ärendena flyttas ut till advokater kan en nedläggning av rättshjälpsnämnden i Malmö få olyckliga konsekvenser i form av bl. a. förlängda väntetider.

Från regionalpolitisk synpunkt är det motiverat att rättshjälpsnämnden bibehålls i Malmö. Malmöhus län har under senare år haft vikande sysselsättningsutveckling, högre arbetslöshet och större antal arbetssökande per ledig plats än genomsnittet för landet. Malmö-Lund-regionen har i stora drag en differentierad arbetsmarknad. Men där saknas bl. a. statlig central förvaltning. I Malmö har inga nya arbetstillfällen skapats genom lokalisering av statliga myndigheter.

För personalen skulle en nedläggning av rättshjälpsnämnden i Malmö medföra stora svårigheter. Personalen på den nuvarande nämnden utgöres av

fyra jurister och tretton biträden jämte en expeditionsvakt.

Av biträdespersonalen är fem assistenter. Att placera om dessa i Malmö torde ställa sig svårt. Hovrätten, tingsrätten och den planerade länsdomstolen får anses vara de mest lämpade arbetsplatserna för rättshjälpsnämndens personal. Undersökningar har emellertid visat att antalet lediga tjänster i hovrätt och tingsrätt inom de närmaste åren kommer att bli litet. Tjänsterna inom länsdomstolen kommer med all sannolikhet att besättas av länsstyrelsens egen personal.

Det är värt att framhålla att rättshjälpsnämnden i Malmö i februari 1978 flyttade in i nya ändamålsenliga lokaler. De är väl tilltagna och kan också rymma den ökade personal som kan erfordras efter en omorganisation.

Tungt vägande skäl talar alltså för att den ena av två rättshjälpsnämnder bör förläggas till Malmö. Vi anser emellertid – som ovan sagts – att en nedskärning till endast två nämnder är alltför långtgående. De siffror som förslaget bygger på är osäkra. Det finns därför anledning att gå fram försiktigt. Förslaget till ändring i rättshjälpsorganisationen är en följd av de förslag till ändringar i rättshjälpslagens materiella regelkomplex som upptagits i propositionen. Ändringarna medför att en del arbetsuppgifter, som hittills legat på rättshjälpsnämnderna, flyttas över på andra myndigheter och på advokater. Olika beräkningar har gjorts av vad följderna härav kommer att bli för rättshjälpsnämndernas vidkommande.

Remissutfallet visar att beräkningar av detta slag är förenade med många osäkerhetsmoment. Det kan nämnas att siffrorna, som beräkningarna grundar sig på, nu är ca ett år gamla. Intern statistik som förts vid rättshjälpsnämnden i Malmö visar att antalet inkomna ansökningar om allmän rättshjälp stadigt har ökat. Antalet ärenden om förordnande av offentligt biträde har fördubblats efter den 1 juli 1978.

Enligt förslaget om ändringar i rättshjälpslagen skall behandlingen av utlänningsärenden även i fortsättningen ligga på rättshjälpsnämnderna. Det kan därför på goda grunder antas att ärendevolymen motiverar minst tre nämnder, varav en för den sydligaste delen av landet som har stor folkmängd. Eftersom det är fråga om en krympning av den nuvarande organisationen och det inte gäller inrättande av nya myndigheter finns det anledning gå fram med viss försiktighet. Sedan erfarenheter vunnits av hur de nya reglerna påverkar ärendeströmmen kan frågan om organisationens dimensionering tas upp på nytt. På så sätt skulle en alltför stor ryckighet i den statliga planeringen på detta område motverkas. Då ett system av den modellen fungerat viss tid kan man göra en säkrare bedömning av hur många rättshjälpsnämnder som erfordras.

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen beslutar att Malmö skall vara kansliort för en av
rättshjälpsnämnderna.

Stockholm den 7 februari 1979

ERIC JÖNSSON (s)

ARNE PETTERSSON (s)

ANNA-GRETA SKANTZ (s)

JOHN JOHNSSON (s)

HANS PETTERSSON (s)

i Helsingborg

ERIC HOLMQVIST (s)

ERIK ADAMSSON (s)

P. O. HÅKANSSON (s)

EGON JACOBSSON (s)